

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10.), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 5. sjednici, održanoj dana 14.05.2019. godine, donosi

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se Izvještaj o stepenu realizacije „Strategije kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2014.-2020.“, za 2018. godinu.

II.

Izvještaj iz tačke I. upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/19
Datum, 14.05.2019. godine
Z e n i c a

PREMIJER

Mirza Ganić

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Zeničko-dobojski kanton
Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport**

**Monitoring tim za praćenje realizacije
Strategije kulturne politike Zeničko-dobojskog
kantona za period 2014-2020. godina**

**Izvještaj o stepenu realizacije "Strategije kulturne politike
Zeničko-dobojskog kantona za period 2014.-2020.", za 2018. godinu**

Zenica, februar 2019. godine

Uvod

Skupština Zeničko-dobojskog kantona je na svom zasjedanju održanom 08.07.2014. godine usvojila *Strategiju kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2020. godine*. U *Strategiji* je, između ostalog, istaknuto da je jedna od kontradikcija trenutnog bosanskohercegovačkog društvenog ambijenta proturječnost između ogromnog kulturnog kapitala našeg podneblja i neprocjenjivog bogatstva kulturne baštine, s jedne strane, te neadekvatne društvene uloge i tretmana kulture, s druge strane. U *Strategiji* se, također, ističe da je pretpostavka uspostave novog kulturnog modela u Bosni i Hercegovini transformiranje prevladavajućeg poimanja značaja kulture za društvo, odnosno transformiranje dominirajućeg poimanja značaja kulture za društveni i privredni razvoj Bosne i Hercegovine. Naime, još uvijek dominira poimanje kulture isključivo kao dijela javne potrošnje. Novi model kulturne politike morat će, tvrdi se u *Strategiji*, izmijeniti taj dominantni pogled na kulturu, te istaći značaj kulture kao jednog od ključnih faktora socijalnog i ekonomskog razvoja Bosne i Hercegovine. Jedan od principa na kome se insistira u *Strategiji* zasniva se na tezi da kulturna politika ne može više počivati na stavu da je kultura jedino u nadležnosti države. Kultura ne smije, navodi se u *Strategiji*, biti ovisna isključivo o budžetu, potrebno je pronalaziti i druge modele i izvore finansiranja. Bosna i Hercegovina, kao postratna i (post)tranzicijska zemlja, mora naći mjeru između dvije krajnosti: apsolutnog oslanjanja kulture na državno finansiranje i apsolutne prepuštenosti tržištu. U *Strategiji* se ukazuje i na činjenicu da se na području Zeničko-dobojskog kantona nalaze neki od najznačajnijih kulturno-historijskih spomenika Bosne i Hercegovine (Mile–stolno, krunidbeno i grobno mjesto bosanskih kraljeva za vrijeme srednjovjekovne Bosne; kraljevski grad Bobovac; srednjovjekovne tvrđave u Maglaju, Tešnju i Vranduku; značajni vjerski objekti itd). Područje Zeničko-dobojskog kantona, ističe se u *Strategiji*, predstavlja veliki neiskorišteni kulturno-turistički potencijal. Kulturno-historijski spomenici, uz ulaganja u infrastrukturu, predstavljaju i veliko potencijalno područje za otvaranje radnih mjesta. Muzeji na otvorenom, ekomuzeji, restorani sa zdravom hranom, etno-sela, kulturno-turističke rute, kulturne manifestacije u ambijentima srednjovjekovnih tvrđava, likovne kolonije, izložbeni prostori i prezentacija kulturne baštine (folklor, nošnja, kuhinja) predstavljaju veliki turistički i privredni potencijal. U *Strategiji* je poseban značaj dat ustanovama kulture (biblioteke, domovi/centri kulture, muzeji, Bosansko narodno pozorište Zenica) koje kontinuirano pružaju svoje usluge, zadovoljavajući kulturne potrebe i razvijajući kulturne navike građana.

U trećem dijelu *Strategije* je definisana oblast monitoringa i evaluacije gdje je utvrđeno da će Vlada Kantona formirati *Monitoring tim* koji će svake godine, na osnovu dostavljenih izvještaja nadležnih općinskih službi, dostaviti Vladi i Skupštini Kantona Izvještaj o realizaciji *Strategije* za prethodnu godinu.

Rješenjem Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-40-23893/14., od 04.12.2014. godine formiran je Monitoring tim za praćenje realizacije *Strategije kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2020. godina*, u sastavu:

- Esad Delibašić, predsjednik-Filozofski fakultet Zenica
- Slavica Hrnkaš, član-Opća biblioteka Zenica
- Damir Kukić, član-Filozofski fakultet Zenica
- Indira Heganović, član-Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport
- Rašida Muhić, član-JU Dom kulture „Edhem Mulabdić“ Maglaj
- Esmir Bašić, član-Udruženje bibliotekara Zeničko-dobojskog kantona

- Adnadin Jašarević, član-Muzej grada Zenice
- Hazim Begagić, član-Bosansko narodno pozorište Zenica
- Melih Karan, član-Ansambl „Bosnia folk“ Zenica
- Ahmo Muharemović, član-Udruženje muzičkih pedagoga
- Zijad Softić, član- općina Zenica
- Nirka Omerović, član- općina Kakanj
- Mensura Alibegović, član-općina Visoko
- Senaida Gerin, član-općina Breza
- Rusmir Berberović, član-općina Vareš
- Esed Hadžiabdić član-općina Olovo
- Mirjana Zvekić, član-općina Zavidovići
- Jasmina Hodžić, član-općina Žepče
- Nerma Zupčević, član-općina Maglaj
- Azra Muslija, član-općina Tešanj
- Ivo Topalović, član-općina Usora
- Alma Numić, član-općina Doboj-Jug.

Nakon usvajanja *Strategije kulturne politike*, općine su informirane da je u trećem dijelu Strategije: „*Monitoring i evaluacija*“ precizirano da su općine u obavezi: dostaviti prijedlog člana *Monitoring tima* ispred nadležne općinske službe za kulturu, izraditi i usvajati godišnje programe implementacije *Strategije*, planirati budžetska sredstva u okvirima mogućnosti za realizaciju *Strategije*, dostavljati godišnje izvještaje *Monitoring timu*, te izvršavati druge obaveze utvrđene u Strategiji.

U izvještajnom periodu došlo je do izmjene članova iz nekoliko općina u *Monitoring timu*. S obzirom na to da pomenute izmjene nisu uticale na rad *Monitoring tima*, nije se izmijenilo Rješenja o formiranju *Monitoring tima*. Članovima II. i III. Rješenja je utvrđeno da je zadatak *Monitoring tima* da: analizira izvještaje općinskih službi, prati aktivnost svih zaduženih za realizaciju mjera, kao i realizaciju budžetskih sredstava namijenjenih za tu svrhu, te da svake godine, na osnovu dostavljenih izvještaja nadležnih općinskih službi i ostalih zaduženih za realizaciju mjera, Vladi i Skupštini Kantona, podnosi *Izvještaj o realizaciji Strategije* za prethodnu godinu.

Na osnovu Zaključka *Monitoring tima*, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport je u više navrata upućivalo dopise općinama sa područja Kantona o obavezi dostave općinskih izvještaja. Ministarstvo je dopisima informiralo i Turističku zajednicu Zeničko-dobojskog kantona da je u cilju 3. *Strategije* utvrđena obaveza izrade *Strategije kulturnog turizma 2015-2020. godina*, a da je nosilac izrade Turistička zajednica Zeničko-dobojskog kantona. Turistička zajednica je također informirana da je u obavezi imenovati svog predstavnika koji će se aktivno uključivati u rad *Monitoring tima* po pitanju obaveza utvrđenih u Strategiji. Nažalost, do danas Turistička zajednica Zeničko-dobojskog kantona nije izradila *Strategiju kulturnog turizma* niti imenovala predstavnika u *Monitoring tim*.

Predmetom ovo izvještaja su podaci, odnosno, izvještaji iz Grada Zenice i općina: Zavidovići, Tešanj, Usora, Žepče, Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Olovo, Visoko i Vareš. Izvještaj za 2018. godinu i pored nekoliko dostavljenih dopisa nije dostavila općina Breza.

U toku 2018. godine, održana su dva sastanka *Monitoring tima* u punom sastavu i pet sastanaka predstavnika *Monitoring tima* sa nadležnim službenicima Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport na kojima su razmatrani zadaci i obaveze *Monitoring*

tima, kao i obaveza izrade Izvještaja za 2018. godinu.

Monitoring tim je informisao nadležne općinske službe, organizacije i ustanove kulture, kao i druge subjekte koji nisu izvršili obaveze predviđene *Akcionim planom Strategije* u 2014., 2015., 2016. i 2017. godini da neizvršene obaveze realiziraju u 2018. godini. Stoga ovaj izvještaj sadrži i analizu realizacije pojedinih aktivnosti planiranih za prethodni period.

Realizacija Strategije kulturne politike u 2018. godini

U ovom tekstu je prikazana realizacija *Strategije* na način da se valorizirala ispunjenost obaveza (aktivnosti) iz *Akcionog plana*. Aktivnosti su u ovom izvještaju grupisane u šest oblasti: I - Finansiranje ustanova i organizacija kulture; II –Afirmiranje kulturnih aktivnosti osoba sa invaliditetom i kulturnih aktivnosti nacionalnih manjina; III - Materijalna i nematerijalna kulturna baština; IV - Stvaranje uslova za kulturni razvoj mladih; V - Kulturna saradnja; VI - Osnivanje profesionalnog kamernog simfonijskog orkestra.

I - Finansiranje ustanova i organizacija kulture

- **Aktivnost:**U budžetima općina i budžetu Kantona planirati sredstva za finansiranje ustanova i organizacija kulture, projekata iz kulture, izdavačkih projekata
Nosioci aktivnosti: Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport; općinske nadležne službe

U tabeli 1. je dat pregled izdvajanja za kulturu iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona u 2018. godini. Naime, u 2018. godini je za djelatnost ustanova i organizacija kulture na području Kantona za kulturne manifestacije, projekte iz oblasti kulture i projekte zaštite kulturne baštine sa svih transfera iz Budžeta Kantona ukupno izdvojeno **3.926.298,00 KM**, što u odnosu na ukupan Budžet Kantona u 2018. godini iznosi **1,23%**, te predstavlja povećanje u odnosu na izdvajanja od 1,14% u 2017. godini.

ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

UKUPAN BUDŽET KANTONA 2018. GODINA	BUDŽET ZA KULTURU 2018. GODINA	PROCENAT 2017. GODINA	PROCENAT 2018. GODINA
318.995.430,00	3.926.298,00	1,14	1,23

Tabela 1.

U tabeli 2. je dat pregled izdvajanja za kulturu iz općinskih budžeta u 2018. godini. Vidljivo je da su općine na području Kantona i Grad Zenica planirali u svojim budžetima sredstva za oblast kulture. Međutim, vidljivo je i da se procenat izdvajanja za kulturu razlikuje od općine do općine. Tako je općina Doboju –Jug izdvojila 0,32% za kulturu iz

budžeta Općine u ovoj godini, dok je općina Kakanj izdvojila 4,40% sredstava.

GRAD/OPĆINA	UKUPAN BUDŽET 2018. GODINA	BUDŽET ZA KULTURU 2018. GODINA	PROCENAT IZDVAJANJA 2017. GODINA	PROCENAT IZDVAJANJA 2018. GODINA
ZENICA	56.001.115,17	415.000,00	0,76	0,74
KAKANJ	26.818.233,68	1.196.907,50	3,60	4,40
VISOKO	Ne navode podatak	130.000,00	0,27	0,73
BREZA				
VAREŠ	3.977.000,00	27.000,00	0,58	0,68
OLOVO	Ne navode podatak	70.000,00	1,10	1,80
ŽEPČE	Ne navode podatak	131.000,00		1,48
ZAVIDOVIĆI	10.861.010,93	151.000,00 KM	1,71	1,39
MAGLAJ	7.911.755,83	173.378,00	0,60	2,19
USORA	2.300.000,00	72.000,00		3,10
DOBOJJUG	2.745.751,60	8.900,00	0,18	0,32
TEŠANJ	Ne navode podatak	299.000,00	2,15	1,44

Tabela 2.

- **Aktivnost:** Planirati sredstva u kantonalnom budžetu za plaće i druga primanja zaposlenih u općim bibliotekama, muzejima i BNP-u
- Nosioci aktivnosti:** Vlada Kantona i Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport

U tabeli 3. je dat pregled izdvajanja za ustanove kulture sa budžetske pozicije Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport “Transfer za ustanove kulture”. Transfer je u 2018. godini iznosio **3.831.298,00 KM**. U okviru ovog transfera se finansiraju: mjesečni iznosi za bruto plaće, materijalne troškove, topli obrok i regres. Ovaj transfer obuhvata 12 javnih biblioteka, tri javna muzeja i Bosansko narodno pozorište Zenica.

Ustanova	Mjesečni iznos sredstava za bruto plaće i TO	Mjesečni izn. za materij. Troškove	Mjesečno - BP,TO+MT	Regres	Ukupno transfer za 2018. g.
JU Gradska biblioteka Kakanj	11.482,90	696,97	12.180,00	3.045,00	149.205,00
JU Opća biblioteka Tešanj	13.769,81	806,74	14.577,00	3.045,00	177.969,00
JU Javna biblioteka Zavidovići	13.204,00	771,84	13.976,00	3.480,00	171.192,00
JU Opća biblioteka “Narodna biblioteka” Maglaj	12.844,51	762,33	13.607,00	3.045,00	166.329,00
Gradska biblioteka Olovo	4.021,79	377,56	4.399,00	870,00	53.658,00
Opća biblioteka Žepče	5.995,45	456,81	6.452,00	1.740,00	79.164,00
Opća biblioteka Zenica	36.077,41	1.769,09	37.847,00	9.135,00	463.299,00
Opća biblioteka	6.303,29	471,58	6.775,00	1.740,00	83.040,00

“Muhamed Kantardžić” Breza					
JU Gradska biblioteka Visoko	15.504,24	882,25	16.386,00	3.480,00	200.112,00
JU Opća biblioteka Vareš	9.125,09	591,54	9.717,00	2.610,00	119.214,00
Opća knjižnica Usora	4.508,95	393,20	4.902,00	1.305,00	60.129,00
Opća biblioteka Doboj Jug	5.184,97	425,65	5.611,00	1.305,00	68.637,00
Bosansko narodno pozorište Zenica	107.865,13	9.301,87	117.167,00	29.580,00	1.435.584,00
Zavičajni muzej Visoko	9.860,99	851,91	10.713,00	2.175,00	130.731,00
Muzej grada Zenice	19.516,24	1.465,78	20.982,00	5.220,00	257.004,00
Muzej Tešanj	8.718,31	769,64	9.488,00	2.175,00	116.031,00
Ukupno	283.983,06	20.794,75	304.779,00	73.950,00	3.731.298,00
Rezerva	100.000,00				
Σ	3.831.298,00				

Tabela 3.

U tabeli 4. je dat pregled ukupnog iznosa budžeta za 16 ustanova kulture sa uvidom u iznos izdvojen iz Budžeta Kantona i iznose izdvojene iz budžeta osnivača. Iz podataka navedenih u tabeli se može zaključiti da se nastavlja trend značajnijeg finansiranja ovih ustanova iz Budžeta Kantona u odnosu na budžete osnivača. Ustanove kulture se finansiraju iz Budžeta Kantona u rasponu od 72% do 97,7%.

NAZIV USTANOVE	UKUPAN BUDŽET USTANOVE	PROCENAT IZDVAJANJA IZ BUDŽETA KANTONA	PROCENAT IZDVAJANJA IZ BUDŽETA OSNIVAČA GRAD-OPĆINE
JU Gradska biblioteka Kakanj	177.205,00	149.205,00	28.000,00
		84,2%	15,8%
Opća biblioteka Tešanj	201.969,00	177.969,00	24.000,00
		88,1%	11,9%
JU Javna biblioteka Zavidovići	175.192,00	171.192,00	4.000,00
		97,7%	2,3%
JU Opća biblioteka „Narodna biblioteka“ Maglaj	186.329,00	166.329,00	20.000,00
		89,3%	10,7%
Gradska biblioteka Olovo	59.098,00	53.658,00	5.440,00

		90,8%	9,2%
Opća biblioteka Žepče	91.164,00	79.164,00	12.000,00
		86,9%	13,1%
Opća biblioteka Zenica	523.601,00	463.299,00	60.302,00 KM
		88,5%	11,5%
Opća biblioteka „Muhamed Kantardžić“ Breza	105.763,14	83.040,00	22.723,14
		78,5%	21,5%
JU Gradska biblioteka Visoko	210.112,00	200.112,00	10.000,00
		95,2%	4,8%
JU Opća biblioteka Vareš	128.394,00	119.214,00	9.180,00
Biblioteka Usora	63.329,00	60.129,00	3.200,00
		95%	5%
Biblioteka Doboj Jug	75.637,00	68.637,00	7.000,00
		90,8%	9,2%
Bosansko narodno pozorište Zenica	1.544.368,57	1.435.584,00	108.784,57
		93%	7%
Zavičajni muzej Visoko	165.697,00	130.731,00	34.966,00
		79%	21%
Muzej grada Zenice	297.917,43	257.004,00	40.913,43
		86,3%	13,7%
Muzej Tešanj	161.061,00	116.031,00	45.030,00
		72%	28%

Tabela 4.

Zaključak

U 2018. godini je za oblast kulture iz Budžeta Kantona izdvojeno 3.926.298,00 KM što u odnosu na ukupan Budžet Kantona iznosi 1,23%, te predstavlja povećanje u odnosu na izdvajanja od 1,14% u 2017. godini. Postotak izdvajanja za oblast kulture u općinama i Gradu Zenica se razlikuje, i to: od 0,32% koliko izdvaja Općina Doboj-Jug do 4,40% koliko izdvaja Općina Kakanj. Nužno bi bilo razmotriti mogućnost donošenje propisa kojim bi se ujednačio procenat izdvajanja za kulturu u općinama na području Zeničko-dobojskog kantona. Zeničko-dobojski kanton je nastavio finansirati 16 ustanova kulture (12 javnih biblioteka, 3 javna muzeja i Bosansko narodno pozorište Zenica) i time omogućio stabilizaciju kulturnog sistema na području Kantona. Na osnovu dobijenih informacija moguće je zaključiti da osnivači ustanova nedovoljno finansiraju ustanove kulture koje su

osnovali.

II - Afirmiranje kulturnih aktivnosti osoba sa invaliditeom i nacionalnih manjina

- **Aktivnost:** Planirati sredstva u budžetima općina i Kantona za kulturne projekte osoba sa invaliditetom i nacionalnih manjina

Nosioci aktivnosti: Resorno ministarstvo i nadležne općinske službe

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona je u 2018. godini sufinansiralo projekte osoba sa invaliditeom i projekte nacionalnih manjina. Ova vrsta projekata se posebno boduje kod razmatranja pristiglih projekata po javnom pozivu. U 2018. godini sufinansirana su tri projekta invalidnih osoba u iznosu od 2.000,00 KM, dok je sufinansirano također tri projekta udruženja nacionalnih manjina u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM.

U tabeli broj 5. je dat pregled odgovora nadležnih općinskih službi na pitanje: da li su planirana sredstva u budžetima u 2018. godini za kulturne aktivnosti osoba sa invaliditetom? Iz odgovora je vidljivo da je većina općina i Grad Zenica u svojim budžetima za 2018. godinu planiralo i odobrilo sredstva za ovu namjenu.

GRAD/OPĆINA	Planirana sredstva za kulturne aktivnosti osoba sa invaliditetom
ZENICA	U budžetu Grada Zenice je za ovu namjenu planirano 5.000,00. U okviru finansiranja kulturnih manifestacija su podržani projekti ove vrste.
KAKANJ	Nisu planirana posebna sredstva za ove namjene, ali su ovi projekti bili finansirani u okviru postojećih transfera.
VISOKO	Za ovu namjenu je u 2018. godini izdvojeno 3.500,00 KM.
BREZA	Nisu dostavljeni podaci
VAREŠ	U budžetu općine nisu planirana posebna sredstva, ali su zahtjevi biti razmatrani i podržani sa tekućih transera za kulturu.
OLOVO	Nisu planirana posebna sredstva.
ŽEPČE	Nije bilo zahtjeva ove vrste.
ZAVIDOVIĆI	U 2018. godini nije bilo zahtjeva za podršku projektima kulturnih aktivnosti osoba sa invaliditetom.
MAGLAJ	Podržani su projekti nevladinih organizacija koji se odnose na kulturne aktivnosti osoba sa invaliditetom.
USORA	-
DOBOJ JUG	Finansiran projekat Udruženja paraplegičara (2.930,00 KM)
TEŠANJ	Za ovu namjenu izdvojeno oko 10.000,00 kroz zajedničke projekte kulturnog i sportskog sadržaja

Tabela 5.

U tabeli broj 6. dat je pregled odgovora na pitanje: da li su u planirana sredstva u budžetima u 2018. godini za kulturne aktivnosti nacionalnih manjina (Romi, Albanci itd.)? Iz odgovora je vidljivo da je većina općina i Grad Zenica u svojim budžetima za 2018. godinu planiralo i odobrilo sredstva za ovu namjenu.

GRAD/OPĆINA	Planirana sredstva za kulturne aktivnosti nacionalnih manjina
ZENICA	U budžetu Grada Zenice je za ovu namjenu planirano 3.000,00 za „Udruženje nacionalnih manjina“, također, sredstva su izdvojena za projekte romskih udruženja.
KAKANJ	Sredstva u iznosu od 4.310,00 KM su izdvojena za obilježavanje romskih praznika i obilježavanja Dana Slovenskog udruženja
VISOKO	Za ovu namjenu izdvojeno je 1.600,00 i to za aktivnosti Udruženja Roma
BREZA	
VAREŠ	Nisu planirana posebna sredstva za ove namjene, ali su ovi projekti bili finansirani u okviru postojećih transfera.
OLOVO	Nisu planirana sredstva
ŽEPČE	Nije bilo zahtjeva
ZAVIDOVIĆI	Za ovu namjenu izdvojena su sredstva za Svjetski dan Roma i obilježavanje stradanja Roma u II svjetskom ratu
MAGLAJ	Finansijski podržani projekti nevladinih organizacija koji se odnose na nacionalne manjine
USORA	-
DOBOJJUG	Nije planirano u Budžetu Općine
TEŠANJ	Nije bilo zahtjeva, ali su ovi projekti biti finansirani u okviru postojećih transfera.

Tabela 6.

Zaključak

Kulturne aktivnosti osoba sa invaliditetom i nacionalnih manjina značajno doprinose razvoju kulturnog života na području Zeničko-dobojskog kantona. Većina općina i Grad Zenica su u svojim budžetima planirali finansijska sredstva za projekte kulturnih aktivnosti osoba sa invaliditetom i nacionalnih manjina. Finansijska sredstva su u pojedinim općinama namjenski planirana dok su u jednom broju općina ovi projekti finansirani iz sredstava za kulturu. Samo manji broj općina nije planirao i finansirao nijedan projekat ove vrste.

III - Materijalna i nematerijalna kulturna baština

- **Aktivnost:** Formirati Službu za zaštitu baštine pri Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (u skladu sa Zakonom o zaštiti kulturne baštine „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:2/00; 9/15)
Nosilac: Vlada Kantona i Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport

Oblast kulturne baštine na području Zeničko-dobojskog kantona je regulisana Zakonom o zaštiti kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 2/00; 9/15). Zakonom su utvrđene mjere zaštite i načini korištenja dobara baštine, prava i obaveze vlasnika dobara baštine i nosioci njene zaštite. Zakon predviđa postojanje kantonalnog zavoda za zaštitu baštine koji bi se starao o zaštiti, korištenju i obnovi dobara baštine. Zavod bi imao zadatak voditi registar dobara baštine i pružati stručnu pomoć organima vlasti i vlasnicima baštine. Nažalost, zavod nije formiran na području Zeničko-

dobojskog kantona. Nepostojanje zavoda onemogućava sistemsku i plansku brigu o kulturnoj baštini na području Kantona.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport je prema *Akcionom planu* formiralo Radnu grupu koja je pripremila Elaborat o opravdanosti osnivanja zavoda za zaštitu kulturne baštine, a koji je usvojen od strane Skupštine Kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/16).

Elaboratom su date tri projekcije Zavoda:

- a) Osnivanje novog, samostalnog i posebnog pravnog lica – Javna ustanova (kupovina opreme, izgradnja zgrade, zapošljavanje potrebnog kadra itd.)
- b) Osnivanje Zavoda kao organizacione jedinice Ministarstva
- c) Osnivanje posebnog Odsjeka u okviru Sektora za kulturu i sport

Optimalno rješenje za Zeničko-dobojski kanton bi bilo osnivanje Zavoda kao Javne ustanove. Međutim, imajući u vidu realne mogućnosti predložena je projekcija C – osnivanje posebnog Odsjeka u okviru Sektora za kulturu i sport. Do sada nisu vršene nikave aktivnosti na implementaciji usvojenog Elaborata, a rok za realizaciju aktivnosti je 2020. godina.

Zaključak

Zakonom o zaštiti kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 2/00; 9/15) je utvrđena obaveza osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine. U pet kantona na području Federacije BiH (KS, TK, USK, SBK, HNK), su formirani zavodi za zaštitu kulturnog naslijeđa. S obzirom na činjenicu da se na području skoro svih općina Zeničko-dobojskog kantona nalazi značajna materijalna i nematerijalna kulturna baština, veliki broj nacionalnih spomenika i arheoloških lokaliteta potrebno je osigurati stručni, sistemski i planski nadzor nad zaštitom i korištenjem dobara kulturne baštine u skladu sa propisima.

Za osnivanjem Zavoda za zaštitu kulturne baštine postoji objektivna društvena potreba, čime bi se unaprijedio sistem zaštite kulturne baštine, ostvarilo pravo građana Zeničko-dobojskog kantona na zaštitu nacionalnog i kulturnog identiteta.

U skladu sa usvojenim Elaboratom o opravdanosti osnivanja zavoda za zaštitu kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/16) potrebno je razmotriti mogućnost formiranja Odsjeka u okviru Sektora za sport i kulturu Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport. Strategijom je planirano da se ova aktivnost realizuje do 2020. godine.

IV–Stvaranje uslova za kulturni razvoj mladih

- **Aktivnost:** Osnivanje kulturnih klubova mladih
Nosioci aktivnosti: Nadležne općinske službe

U tabeli broj 7. dat je pregled općina u kojima su formirani kulturni klubovi mladih. Na području većine općina, prema dostavljenim informacijama, postoje organizacije kulture koje imaju omladinske ogranke ili omladinske organizacije koje realizuju projekte iz kulture. Iz navedenog se može zaključiti da u gotovo svim općinama postoje neki vidovi organizacije klubova mladih koji realiziraju projekte iz oblasti kulture.

OPĆINA/GRAD	DA	NE	NAPOMENA
ZENICA	✓		Većina NVO-a djeluje kao klubovi mladih i realizira projekte iz oblasti kulture
KAKANJ	✓		Postoji više klubova mladih koji realiziraju projekte iz kulture
VISOKO	✓		U informaciji nadležne općinske službe se navodi da veliki broj NVO-a okuplja mlade i realizira projekte iz oblasti kulture
BREZA	-	-	Nisu dostavljeni podaci
VAREŠ	✓		Planirano je da se u okviru reorganizacije Centra za kulturu uspostavi klub mladih. Nekoliko udruženja građana okuplja mlade koji realizuju projekte iz oblasti kulture.
OLOVO	✓		U informaciji se navodi da nekoliko udruženja građana okuplja mlade i realizira projekte iz oblasti kulture
ŽEPČE	-	-	Podaci nisu dostavljeni
ZAVIDOVIĆI	✓		Udruženja građana okupljaju mlade i realizira projekte iz oblasti kulture
MAGLAJ	✓		Postoje omladinske organizacije koje realiziraju projekte iz kulture
TEŠANJ	✓		Udruženja građana okupljaju mlade i realizira projekte iz oblasti kulture
DOBOJ JUG	✓		U dostavljenoj informaciji se navodi da nekoliko udruženja građana okuplja mlade koji realizuju projekte iz oblasti kulture
USORA	-	-	Nisu dostavljeni podaci

Tabela 7.

Zaključak

Na području većine općina, prema dostavljenim informacijama, postoje organizacije kulture koje imaju omladinske ogranke ili omladinske organizacije koje realizuju projekte iz kulture. Prema podacima iz nadležnih općinskih službi i Grada Zenice značajan broj nevladinih organizacija djeluje kao klubovi mladih. Također, postoji niz veoma aktivnih omladinskih organizacija kojima se primarna aktivnost umjetničko i kulturno stvaralaštvo.

V- Kulturna saradnja

- **Aktivnost:** Jačanje saradnje kulturnih ustanova, organizacija i pojedinaca
Nosioci aktivnosti: Nadležne općinske službe; ustanove i organizacije kulture

Podaci o saradnji kulturnih ustanova, organizacija i pojedinaca na kantonalnoj, državnoj i međunarodnoj razini su dati u tabeli broj 8.

GRAD/OPĆINA	Kantonalna saradnja	Saradnja u BiH
-------------	---------------------	----------------

		i međunarodna saradnja
ZENICA	Postoji saradnja ustanova i organizacija kulture sa područja Grada Zenice sa ustanovama u drugim općinama na području Kantona.	Saradnja na državnoj i međunarodnoj razini se ostvaruje kroz učešće i gostovanja u smotrama folklor, teatarskim festivalima, saradnji muzeja, biblioteka, likovnim susretima. Posebno se ističe međunarodna kulturna manifestacija Zeničko proljeće.
KAKANJ	Saradnja se najviše ostvaruje kroz djelatnost JU KSC i Gradske biblioteke sa ustanovama kulture na području Kantona.	Postoji saradnja JU KSC-a, Biblioteke i KUD-ova na državnoj i internacionalnoj razini
VISOKO	Postoji saradnja ustanova i organizacija kulture sa područja Općine Visoko sa ustanovama u drugim općinama na području Kantona	Ustanove i organizacije kulture saraduju sa organizacijama u drugim općinama u BiH
BREZA	Nije dostavljen odgovor	Nije dostavljen odgovor
VAREŠ	Saradnja udruženja građana na međugradskoj razini	Postoji saradnja na međunarodnom nivou (npr. godišnji Festival klasične muzike Vaclaf)
OLOVO	Saradnja JU Centar za kulturu, sport i informisanje sa organizacijama kulture sa područja Zeničko-dobojskog kantona	Saradnja JU Centar za kulturu, sport i informisanje uspostavljena je sa organizacijama kulture sa područja Bosne i Hercegovine, također, postoji međunarodna kulturna saradnja u 2018. godini.
ŽEPČE	Postoji saradnja	Postoji saradnja na nivou BiH i međunarodnoj razini.
ZAVIDOVIĆI	Saradnju ostvaruje JU „Centar za kulturu“	U dopisu općinske službe se navodi da JU Centar za kulturu ima uspostavljenu saradnju sa institucijama kulture na regionalnoj, državnoj i međunarodnoj razini.
MAGLAJ	Navode se aktivnosti KUD „Gradski folklorni ansambl“	Postoji međunarodna saradnja ustanova i organizacija kulture. Posebno se ističe međunarodna saradnja Gradskog folklornog ansambla sa organizacijama kulture iz Hrvatske, Srbije i Turske.
USORA	Postoji saradnja ustanova kulture sa drugim ustanovama na području Kantona	Postoji saradnja ustanova kulture sa drugim ustanovama u BiH i inostranstvu.
DOBOJJUG	Ne navode podatak	
TEŠANJ	Konstantno je prisutna razmjena i saradnja ustanova i organizacija kulture na raznim novoima, od lokalne, regionalne do međunarodne. Navode se primjeri Muzeja, Biblioteke, gostovanja pozorišnih predstava, te kulturno-umjetnička društva.	Postoji saradnja sa ustanovama u BiH i međunarodnoj razini.

Tabela br. 8.

Zaključak

Saradnja ustanova i organizacija kulture utiče na razvoj kulturnog života u zajednici. Većina organizacija i ustanova kulture uspostavlja saradnju sa drugim ustanovama i organizacijama kulture na području svoje općine, odnosno, na području kantona i države. Mnogobrojni su vidovi kulturne interakcije i saradnje ustanova i organizacija kulture: učestvovanje na domaćim i međunarodnim smotrama folkloru, razmjena muzejskih zbirni između muzeja na svim razinama, gostovanje BNP-a sa predstavama, učestvovanje na međunarodnim kulturnim festivalima, razmjena bibliotečkog fonda, likovne izložbe, učestvovanje umjetnika sa područja Kantona na domaćim i međunarodnim festivalima itd.

VI - Osnivanje profesionalnog kamernog simfonijskog orkestra

- **Aktivnost:** Osnivanje profesionalnog kamernog simfonijskog orkestra
Nosioci aktivnosti: Bosansko narodno pozorište Zenica

Udruženje muzičkih pedagoga u svom dopisu u vezi aktivnosti profesionalizacije Kamernog simfonijskog orkestra ističe da jedino Grad Zenica pored Sarajevske filharmonije ima uslove da formira Simfonijski orkestar i to zahvaljujući tridesetogodišnjem istrajnom radu pedagoga Osnovne muzičke i Srednje muzičke škole Zenica, kao i velikom broju zeničkih studenata Muzičke akademije u Sarajevu. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JU Bosansko narodno pozorište Zenica je predviđeno da Kamerni simfonijski orkestar čini radnu jedinicu Pozorišta.

U periodu od 2005-2007. godine Kamerni simfonijski orkestar je dobijao finansijsku potporu za svoj rad u okviru BNP-a, a u skladu sa tadašnjim općinskim a sada gradskim budžetom i dostavljenim i odobrenim koncertnim aktivnostima za svaku koncertnu sezonu.

Formiranje profesionalnog Kamernog simfonijskog orkestra u okviru JU BNP Zenica je u skladu sa Elaboratom prihvaćenim od Općinskog vijeća 2001. godine. Na 21. sjednici Gradskog vijeća Zenica održanoj 26.04.2018. godine pokrenuta je Inicijativa za profesionalizaciju Kamernog simfonijskog orkestra.

Zaključak

Grad Zenica kao osnivač Bosanskog narodnog pozorišta treba da razmotri mogućnost realizacije ove aktivnosti do 2020. godine kako je to predviđeno Strategijom kulturne politike ZDK. Brojni su razlozi za realizaciju ove aktivnosti. Naime, jedan od ograničavajućih faktora daljnjeg razvoja muzičke umjetnosti na području ZDK je nepostojanje profesionalnog kamernog simfonijskog orkestra. Svojim redovnim koncertima i bogatim repertoarom (umjetnička muzika, stvaralaštvo BH kompozitora, obrade kompozicija narodne muzike, baletska i zabavna muzika) Kamerni simfonijski orkestar bi dao značajan doprinos razvijanju navika i potreba za muzikom građana Kantona. Ako bi ovaj orkestar djelovao pri Bosanskom narodnom pozorištu, značajno bi uticao i na raznovrsnost njegovog repertoara – mjuzikli, muzičko-scenske forme, savremeni ples, balet.

ZAKLJUČCI I PRIJEDLOG MJERA

Strategijom kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2020. godina predviđeno je izvještavanje Monitoring tima o realizaciji Akcionog plana *Strategije* za svaku kalendarsku godinu. Akcionim planom za 2018. godinu predviđen je manji broj aktivnosti, stoga je Izvještaj obuhvatio i analizu realizacije jednog broja aktivnosti koje nisu realizirane u prethodnom periodu.

Izvještaj je sačinjen od izvještaja koje su dostavile nadležne općinske službe i nadležna služba Grada Zenica. Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2018. godinu nije dostavila jedino Općina Breza.

Može se, generalno, zaključiti da su aktivnosti i obaveze utvrđene *Strategijom* za 2018. godinu bile poticaj za značajne pomake u pojedinim segmentima sektora kulture na području Zeničko-dobojskog kantona. Međutim, na osnovu dostavljenih izvještaja, također, se može utvrditi da jedan dio obaveza utvrđenih u *Strategiji* nosioci aktivnosti nisu realizirali.

Najznačajnijim doprinosom *Strategije* smatramo proces jačanja *sistema kulture* na području Zeničko-dobojskog kantona. Naime, aktivnostima Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport je nastavljeno stabilno finansiranje temeljnih ustanova kulture i kulturnih manifestacija, projekata iz oblasti kulture, te pružena podrška umjetnicima i kulturnim radnicima. Tako je iz Budžeta Kantona u 2018. godini za sektor kulture izdvojeno 3.926.298,00 KM što u odnosu na ukupan Budžet Kantona iznosi 1,23%, te predstavlja povećanje u odnosu na izdvajanja od 1,14% u 2017. godini. Također, važno je istaći i značajna izdvajanja za kulturu u 2018. godini iz pojedinih općinskih budžeta: Općina Kakanj (1.196.907,50 KM ili 4,40% od ukupnog budžeta Općine), Općina Usora (72.000,00 KM ili 3,10% od ukupnog budžeta Općine) Općina Maglaj (173.378,00 KM ili 2,19% od ukupnog budžeta Općine)

Iz dostavljenih izvještaja se može konstatovati:

- da su Zeničko-dobojski kanton, općine i Grad Zenica planirali sredstva za kulturu u svojim budžetima za 2018. godinu;
- Većina općina i Grad Zenica su u svojim budžetima planirali i dodjelili finansijska sredstva i za projekte kulturnih aktivnosti osoba sa invaliditetom i projekte nacionalnih manjina;
- Da je Skupštine Kantona usvojila Elaborat o opravdanosti osnivanja Zavoda za zaštitu kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/16), te da je do osnivanja Zavoda predloženo formiranje posebnog Odsjeka u okviru Sektora za kulturu i sport – Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport;
- Na području većine općina, prema dostavljenim informacijama, postoje organizacije kulture koje imaju omladinske ogranke ili omladinske organizacije koje realizuju projekte iz kulture;
- da većina organizacija i ustanova kulture uspostavlja saradnju sa drugim ustanovama i organizacijama kulture na području svoje općine, odnosno, na području kantona, države i međunarodnoj razini.

Pored navedenih iskoraka u oblasti kulture, koji su načinjeni realizacijom aktivnosti iz *Strategije kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona*, identificirane su i određene

slabosti. S ciljem prevazilaženja uočenih slabosti predlažu se sljedeće mjere:

- Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport će uputiti dopis nadležnim općinskim službama, organizacijama i ustanovama kulture koje nisu izvršile obaveze predviđene *Akcionim planom Strategije* da neizvršene obaveze realiziraju u 2019. godini i o tome informiraju Monitoring tim, te da obrazlože eventualnu nemogućnost realizacije pojedinih aktivnosti;
- Na osnovu dobijenih informacija može se zaključiti da pojedini osnivači ustanova kulture nedovoljno finansiraju ustanove kulture koje su osnovali, te da se pomenute ustanove u pojedinim slučajevima skoro u potpunosti finansiraju sa kantonalnog “Transfera za ustanove kulture”. S obzirom na navedeno sugerira se Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport da dopisom skrene pažnju osnivačima navedenih ustanova na zakonsku obavezu finansiranja ustanova koje su osnovali.
- Nužno bi bilo da Ministarstvo razmotri mogućnost donošenja propisa kojim bi se ujednačio procenat izdvajanja za kulturu u općinama na području Zeničko-dobojskog kantona.
- Radi poticanja međusobne saradnje ustanova i organizacija kulture, na kantonalnoj, državnoj i internacionalnoj razini, pri sufinansiranju projekata poseban značaj dati projektima koji za svoju realizaciju predviđaju partnersku saradnju više ustanova i organizacija kulture.
- Nastojati u okviru mogućnosti povećati planirana sredstva u budžetima općina i kantonalnom budžetu za kulturu (Transfer za kulturne manifestacije i Transfer za zaštitu kulturno-historijskih spomenika).
- S ciljem afirmacije kulturnih aktivnosti osoba sa invaliditetom i kulturnih aktivnosti nacionalnih manjina razmotriti mogućnost raspisivanja ciljanih javnih poziva čime bi se osiguralo značajnije sufinansiranje projekata kojima se afirmiraju kulturne aktivnosti marginalnih grupa.
- Razmotriti mogućnost formiranja Odsjeka za zaštitu baštine pri Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport do kraja 2020. godine.
- Grad Zenica treba razmotri mogućnost profesionalizacije Kamernog simfonijskog orkestra pri Bosanskom narodnom pozorištu do kraja 2020. godine.

Predsjednik Monitoring tim

Esad Delibašić